

SCHRIFTELIJKE VRAAG

nr. 800
van **FREYA PERDAENS**
datum: 22 juni 2020

aan **ZUHAL DEMIR**

VLAAMS MINISTER VAN JUSTITIE EN HANDHAVING, OMGEVING, ENERGIE EN TOERISME

Rioolwater - Testen op coronavirusresten

Op 10 juni was er in Nederland volgend nieuws: "In Amsterdam is de concentratie van coronavirusresten in het riool in één week toegenomen met een factor 10. Dat blijkt uit metingen van het wateronderzoeksinstituut KWR. Op woensdag 10 juni bevatte het rioolwater ruim 40 virus-gen-deeltjes (stukjes RNA van het coronavirus) per milliliter, terwijl de concentratie een week eerder slechts 4 deeltjes per milliliter bedroeg."

1. Zijn de rioolbeheerders in Vlaanderen ook in de mogelijkheid om te testen op de aanwezigheid van COVID-19?
2. Werd door de diensten van Welzijn of Volksgezondheid aan de rioolbeheerders de vraag gesteld om zo'n onderzoek te doen teneinde gegevens te verkrijgen? Aan welke instanties worden deze testen, indien de testen gebeuren, doorgegeven?
3. Wat waren de resultaten van deze testen, indien ze gebeurden?

ANTWOORD

op vraag nr. 800 van 22 juni 2020

van **FREYA PERDAENS**

1. Voor het testen van rioolwater op de aanwezigheid van COVID-RNA als surveillance systeem en early warning is het aangewezen de staalname te doen aan het influent van de waterzuiveringsinstallaties (RWZI). Op al deze plaatsen staan permanent monsternametoestellen voor mengmonsters opgesteld. Aquafin is als beheerder in staat om hier stalen te nemen. Indien het nuttig zou zijn om een besmettingshaard verfijnder te lokaliseren, zijn staalnames in het rioolstelsel zelf een optie. Deze zijn complexer en tijdsintensief maar niet onmogelijk om uit te voeren door de rioolbeheerders. Indien bij een opflakking opschaling zou nodig blijken tot het niveau van een zorginstelling, ziekenhuis, school, etc. kan VMM stalen verzamelen van de lozing. Zo kan gericht de besmettingshaard gelokaliseerd worden. Verder heeft VMM de nodige data in huis om influentmetingen te interpreteren en te koppelen aan aangesloten inwoners, bedrijven, instellingen, activiteiten. Het instrument hiervoor is WEISS. Dit is een computer gebaseerd systeem dat de emissies van punt- en diffuse bronnen berekent. Het lokaliseert de bronnen, hun transport naar het waterlichaam en de impact op de waterkwaliteit. Het VMM afvalwaterinformatiesysteem (AWIS) waarin alle saneringsinfrastructuur wordt beheerd en waaruit informatie-uitwisseling mogelijk is met alle rioolbeheerders, zal de influentmetingen dan weer geografisch kunnen ondersteunen.
2. In opdracht van de Watergroep en i.s.m. Aquafin werden begin april 9 RWZI bemonsterd. Stalen werden verzameld van zowel het influent (inkomend, onbehandeld afvalwater) als het effluent (na zuivering). Deze testen waren ingegeven vanuit een bezorgdheid over de gezondheidsrisico's waaraan de medewerkers op de zuiveringsstations mogelijks werden blootgesteld. Om ook de koppeling te kunnen leggen naar de mogelijke risico's voor drinkwater, werden RWZI geselecteerd die in of opwaarts waterwingebieden liggen. Uit de analyses, die werden uitgevoerd door het Nederlandse laboratorium KWR, bleek dat in het effluent geen RNA-resten werden gedetecteerd. In alle influenten konden wel duidelijk RNA-resten aangetoond worden. Op dat moment was de meetmethode nog niet volledig gevalideerd en kon men nog geen uitspraak doen over de concentratie. In het analyserapport werd ook benadrukt dat het aantreffen van erfelijk materiaal van het COVID-19 virus niet duidt op de aanwezigheid van het infectieus virus. Begin juni nam VMM deel aan de NORMAN-studie "SARS-CoV-2 in sewage" (<https://www.normandata.eu/?q=node/361>). Norman is een Europees netwerk van laboratoria en onderzoeksinstellingen dat als doel heeft om kennis uit te wisselen over meetmethodes en deze op elkaar af te stemmen om zo adequaat en snel te kunnen inspelen op nieuwe (potentieel) gevaarlijke stoffen. Aan de studie deden 85 leden uit 31 landen mee, waaronder ook VMM. VMM verzamelde het 24u-staal van 2 juni op RWZI Hasselt en Sint-Truiden. Uit de analyse, ook hier uitgevoerd door het labo KWR, werd de aanwezigheid van COVID-RNA bevestigd. In het influent van RWZI Hasselt en RWZI Sint-Truiden bedroeg de concentratie 43,4 deeltjes/ml resp. 4,72 deeltjes/ml.

De testen zelf werden tot nu toe steeds door het labo KWR uitgevoerd. Naast de Vlaamse universiteiten, zijn er ook privélaboratoria gestart met het op punt stellen van de analysemethode voor de bepaling van COVID-RNA in afvalwater. Door de

diensten van het Agentschap Zorg en Gezondheid zijn, in samenspraak met VMM, gesprekken gestart met een groep van onderzoekers (Universiteiten Leuven, Antwerpen, Gent) en de rioolbeheerder Aquafin. De mogelijkheden voor de uitwerking van een surveillance system worden bekeken en een project ontwerp is in de maak. Eén van de pijlers in dit projectvoorstel is gericht op het doorgeven van testresultaten en de inbedding van dergelijk surveillance systeem via afvalwater in een algemeen managementsysteem voor COVID-19 heropflakkingen.

3. Zie antwoord onder punt 2.